

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Танчинець С.В., аспірант
Слабкий Г.О., науковий керівник,
керівник асистентської практики

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Саме тому необхідною умовою є розробка науково-методичного супроводу та організаційно-методичного забезпечення самостійної роботи студентів.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, регламентується нормативними документами Міністерства освіти та науки України, навчальним (робочим навчальним) планом і знаходиться в межах від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Співвідношення обсягів самостійної роботи студентів та аудиторних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги у навчальному процесі практичних, семінарських і лабораторних занять.

Умови для самостійної роботи студентів створюються університетом і його підрозділами, відповідальними за конкретні напрямки навчальної діяльності.

При цьому матеріально-технічне й інформаційно-технічне забезпечення самостійної роботи студентів включає:

- бібліотеку із читальними залами, укомплектованими відповідно до чинних норм;
- комп'ютерні класи з можливістю роботи в мережі Інтернет;
- аудиторії, робочі кімнати в гуртожитках для самопідготовки;
- місця проходження практики (бази практики) відповідно до укладених договорів;

З метою забезпечення належних умов для самостійної роботи студентів на складному лабораторному обладнанні, у комп'ютерних класах, інших

навчальних об'єктах підвищеної складності і небезпеки ця робота може здійснюватися за попередньо складеним графіком під керівництвом викладачів кафедри або лаборантів із наданням необхідних консультацій і методичної допомоги.

Самостійна робота студента повинна:

- бути виконаною особисто студентом або групою студентів (у разі комплексного курсового чи дипломного проектування), де кожен її член самостійно виконує свою частку колективної роботи;

- являти собою закінчену розробку (чи її етап), де розкриваються та аналізуються актуальні проблеми з певної теми або її окремих аспектів;

- демонструвати достатню компетентність студента у розкритті питань, що досліджуються;

- мати навчальну, наукову та практичну спрямованість і значимість та при виконанні науково-дослідної роботи містити певні елементи новизни.

Необхідно зазначити, що письмова самостійна робота студентами оформляється відповідно до вимог, розроблених кафедрою, та інших нормативних документів, що стосуються виконання та оформлення наукових, навчально-методичних та інших робіт.

Звертаємо увагу на те, що організація і контроль виконання та змісту навчальної самостійної роботи і її результатів здійснюється згідно з графіком контролю самостійної роботи студентів кафедри. При цьому необхідно враховувати збалансованість СРС з іншими видами навчальної роботи, щоб не перевищувати загальне (54 академічних години) тижневе навантаження студента. Наявність і цілеспрямоване дотримання погоджених норм часу на СРС дисциплінує і організує студента.

При цьому студенти, які розпочинають вивчення дисципліни, на перших заняттях мають бути поінформовані викладачем щодо організації самостійної роботи з дисципліни, в тому числі про перелік і обсяг обов'язкових і вибіркового завдань, терміни їх виконання і особливості оцінювання, графік проведення консультацій, а також отримати опис дисципліни, методичні вказівки та індивідуальні завдання для самостійної роботи тощо.

Необхідно зазначити, що навчальний матеріал дисципліни передбачений навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи вноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять. Результати самостійної роботи студентів оцінюються згідно з чинними шкалами оцінювання – вітчизняною і ECTS – викладачем або комісією.

В залежності від особливостей дисципліни, характеру самостійної роботи викладач може встановити такі форми контролю:

- поточний контроль виконаних практичних завдань, в т.ч.
- письмові модульні контрольні роботи;
- тестовий чи інший контроль тем, винесених в на самостійне опрацювання студентів;
- поточний контроль засвоєння навчального матеріалу на основі відповідей на питання, повідомлень, доповіді, дискусій тощо;
- поточний контроль в системі модульного динамічного об'єктно-орієнтованого навчального середовища;
- усна доповідь та/або письмовий звіт про розв'язання ситуаційних завдань тощо;
- індивідуальний чи колективний проект який передбачений навчальною програмою з дисципліни, що потребує формування практичних навичок і умінь студентів;
- звіт про проходження практики, науково-дослідну роботу (чи її етапи);
- стаття, тези виступу та інші публікації в наукових, навчально-популярних, навчальних виданнях за підсумками самостійної навчальної та науково-дослідної роботи, опубліковані за рішенням кафедри.

Особливе значення має навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів. При цьому самостійна робота студентів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Методичні матеріали для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

При цьому навчально-методичні та навчальні матеріали й видання повинні містити в собі рекомендації щодо самостійної роботи студентів, які враховують специфіку кожної навчальної дисципліни. Їх доцільно розділяти на методичні вказівки з організації самостійної роботи студентів і методичні вказівки щодо окремих видів самостійної роботи. Методичні рекомендації із організації самостійного вивчення або повторення навчального матеріалу мають містити вказівки щодо терміну, обсягу, якості засвоєння матеріалу із зазначенням навчальних і наукових видань, що використовуються з цією метою, а також питання для самоконтролю, тести, контрольні завдання, вимоги і приклади оформлення самостійної письмової роботи.

Важливим є те, що відповідальність за якість виконання самостійної роботи несе безпосередньо студент.